

Kategoria: Aktualności

Opublikowano: sobota, 14, październik 2023 09:51

Adrian Pokrywczyński

Odslony: 941

Trybunał Konstytucyjny umorzył postępowanie wszczęte na wniosek Rzecznika Praw Obywatelskich dotyczące zmian w Kodeksie wyborczym powodujących brak możliwości kandydowania na stanowisko wójta, burmistrza lub prezydenta, gdy zostało się skazanym na grzywnę przed wejściem w życie nowelizacji.

Rzecznik praw obywatelskich Marcin Wiącek wniósł do Trybunału Konstytucyjnego o uznanie niekonstytucyjności art. 4 ustawy z 31 stycznia 2019 r. o zmianie ustawy - Kodeks wyborczy z art. 32 ust. 1 i art. 42 ust. 1 Konstytucji RP.

Przed wejściem w życie ustawy z 31 stycznia 2019 r. nie miała prawa wybieralności w wyborach osoba skazana prawomocnym wyrokiem wyłącznie **na karę pozbawienia wolności** za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe. W wyniku nowelizacji nie ma teraz prawa wybieralności w wyborach osoba skazana prawomocnym wyrokiem na karę pozbawienia wolności za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe, z tym że w przypadku wyborów wójta, burmistrza, prezydenta miasta - skazana prawomocnym wyrokiem sądu za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe. Utratę możliwości startu w wyborach powoduje zatem **nie tylko - tak jak dotychczas - skazanie na karę pozbawienia wolności, ale także każde prawomocne skazanie (np. na karę grzywny) za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe.**

Poszerzając przesłankę utraty biernego prawa wyborczego, ustawodawca w art. 4 ustawy o zmianie ustawy - Kodeks wyborczy postanowił, że przepis art. 11 § 2 pkt 1 Kodeksu wyborczego w nowym brzmieniu nie dotyczy skazania prawomocnym wyrokiem przed dniem wejścia w życie tej ustawy osób pełniących w dniu jej wejścia w życie (a więc przed 13 lutego 2019 r.) funkcję wójta, burmistrza lub prezydenta, na karę inną niż pozbawienia wolności za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe.

W związku z tym w ocenie Marcina Wiącka w stosunku do osób pełniących funkcję wójta, burmistrza lub prezydenta w dniu wejścia w życie nowelizacji, ustawodawca postanowił, **że utracą one prawo wybieralności także wówczas, gdy czyn został popełniony przed datą wejścia w życie ustawy, lecz prawomocne skazanie na karę inną niż kara pozbawienia wolności nastąpiło po tej dacie.**

Rzecznik dostrzegł istotne zastrzeżenia natury konstytucyjnej w postaci utraty prawa wybieralności z datą wydania prawomocnego wyroku skazującego, a więc z przesłanką, która jest zależna przede wszystkim od sprawności funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości, a nie z datą popełnienia czynu zabronionego. Dlatego zróżnicowanie sytuacji prawnej osób zajmujących w dniu wejścia w życie nowelizacji Kodeksu wyborczego te stanowisko w zakresie prawa wybieralności - poprzez odwołanie się do skazania prawomocnym wyrokiem przed dniem wejścia w życie ustawy z 31 stycznia 2019 r. - może naruszać zasady równości wobec prawa. Zdaniem Rzecznika taki przepis nie znajdował uzasadnienia, określenie przesłanki nastąpiło bowiem zostało w sposób arbitralny, na podstawie dowolnie ustalonego kryterium w postaci daty skazania prawomocnym wyrokiem. Jak tłumaczył RPO - część osób tylko dlatego, że została prawomocnie skazana przed wejściem w życie nowelizacji zachowała bowiem w dalszym ciągu prawo dostępu do służby publicznej, część natomiast je utraciła, tylko ze względu na datę orzekania skazania.

Trybunał Konstytucyjny umyśl ręce od kwestii karalności szefów gmin

Kategoria: Aktualności

Opublikowano: sobota, 14, październik 2023 09:51

Adrian Pokrywczyński

Odsłony: 941

„W stosunku do osób pełniących w dniu wejścia w życie nowelizacji te funkcje art. 4 ustawy pełni w istocie rolę swoistego środka karnego - z tą różnicą, że środek ów nie jest orzekany przez sąd, lecz oznacza wynikającą z mocy samego prawa sankcję w postaci zakazu zajmowania stanowiska. Wprowadzona reguła intertemporalna prowadzi do przełamania gwarancji ochronnych wynikających z konstytucyjnej zasady "nulla poena sine lege". Wprowadza bowiem karę nieprzewidzianą przez ustawę w czasie popełnienia przestępstwa w przypadku prawomocnego skazania na inną karę niż kara pozbawienia wolności za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe.” – argumentowali prawnicy z Biura Rzecznika.

Trybunał Konstytucyjny otrzymał wniosek RPO w czerwcu 2022 r. Po ponad roku umorzył jednak postępowanie.

Jak argumentował Trybunał w postanowieniu z dnia 4 października 2023 r. sygn. K 10/22, RPO nie wykazał w swym wniosku, aby do 29 czerwca 2022 r. (data sporządzenia wniosku do TK) zapadały wobec osób piastujących stanowisko wójta, burmistrza lub prezydenta miasta prawomocne wyroki skazujące za czyny popełnione przed 13 lutego 2019 r. (wejście w życie przedmiotowej nowelizacji). Nie podał też żadnych danych statystycznych, które mogłyby obrazować skalę ewentualnego problemu wywołanego przez art. 4 ustawy z 2019 r.; wnioskodawca nie udowodnił też w oczach składu orzekającego, że art. 4 ustawy z 2019 r. w ogóle wywołuje w praktyce jakiegokolwiek skutki prawne po lutym 2019 r.

„Mając na względzie powyższe, Trybunał Konstytucyjny stwierdza, że choć art. 4 ustawy z 2019 r. nie został formalnie uchylony, to jednak jego moc prawna – jako przepisu przejściowego – „skonsumowała się” przed wydaniem niniejszego postanowienia. Trudno bowiem przyjąć, że w połowie 2022 r. (kiedy Rzecznik złożył wniosek do Trybunału), a tym bardziej w drugiej połowie 2023 r. (kiedy wydawane jest niniejsze postanowienie), mogą jeszcze zapadać wyroki skazujące wobec osób piastujących stanowiska wójta, burmistrza lub prezydenta miasta za przestępstwa popełnione przed wejściem w życie nowelizacji art. 11 § 2 pkt 1 k.wyb.” – stwierdził pięcioosobowy skład TK.

Postanowienie TK załączamy poniżej do artykułu.